

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Spravna pogajanja.

Spravna akcija se je torej res začela in se tudi nadaljuje, dasi vlada še vedno ni predložila svojih načrtov glede rešitve posameznih prepornih vprašanj, a vzlic temu sodi se v obče jako pesimistično o njih izidu in prevladuje mnenje, da ne bodo imeli nikakega pozitivnega uspeha.

Mi Slovenci in Hrvatje moremo to le želiti. Naše stališče glede parcialne rešitve narodnostnega vprašanja smo že opetovano razložili in podkrepili. Že večkrat smo od Bađenijevih časov sem povdarjali in opozarjali, da postanemo skoro gotovo žrtve nemškega in laškega pritiska, ako se doseže poravnava mej Čehi in mej Nemci, in to naše prepričanje je danes bolj utrjeno, kakor kdaj poprej. Ni čuda torej, če želimo, da se češko-nemška sprava ponesreči.

Nekoliko upanja imamo, ali dosti ne. Koj v prvi seji spravnih pogajanj se je namreč pokazalo načelno nasprotje mej češkimi in mej nemškimi delegati. Ako vztrajajo Čehi na stališču, katero so zavzeli, potem je morda pravna akcija pokopana in se izpolni prorokovanje „Fremdenblatta“, ki je v nedeljo slovesno naznanil, da je od usode spravnih konferenc odvisna usoda dunajskega parlamenta.

Češki delegatje so v prvi seji po dr. Englu izjavili, da ima njihova udeležba pri spravnih konferencah zgolj informativen značaj, da bi namreč izvedeli, če je sploh možno narodnostni boj omejiti. Predpogoj spravi pa je, da se poravna z razveljavljenjem jezikovnih naredb Čehom storjena krivica in uvede zopet češki notranji uradni jezik, dalje, da se jezikovno vprašanje ne dožene samo za Češko in za Moravsko, nego tudi za Šlezijo in sploh za vse dežele, v katerih prebivata dve narodnosti.

Povrh so Čehi še izjavili, da po njihovem mnenju ne prenehajo narodnostna nasprotja, dokler se ustava ne spremeni, sicer pa da bodo vzlic udeležbi pri spravnih konferencah nadaljevali obstrukcijo v poslanski zbornici.

Na to izjavo, iz katere zajemamo upanje, da se nameravana sprava vendar-le ne do seže, so Nemci takoj odgovorili s protiizjavo,

s katero so zahtevali, da se morajo posvetovanja omejiti na Češko in na Moravsko, ter da se ne smejo raztegniti na Šlezijo in na druge kronovine.

Stališče Nemcev je umljivo. Njim se gre za ohranitev hegemonije in zato nečejo nič slišati o kakem porazumljenju tudi tam, koder so zdaj dejanski gospodarji. Kakor sedaj, postopali so vedno. „Spravili“ so se vedno samo s tistimi, katerih niso mogli zatreči, in vedno v namen, da zatro druge. Najprej so se spravili z Madjari, da bi udušili Čehi, Poljake in Jugoslovane. Ker ni šlo, porazumeli so se s Poljaki, mislé, da bo potem hitro konec Čehov in Slovencev, a ker se tudi to ni posrečilo, se hočejo zdaj sprizniti s Čehi, in goje nado, da potem ne bo težko izhajati v Šleziji in v drugih mešanih deželah, zlasti na jugu, a to pot se jim tudi obnese, ako se dajo Čehi ujeti v nastavljen past.

Kakor rečeno, računamo južni Slovani, da se Čehi ne premaknejo s stališča, katero so zavzeli v prvi seji spravnih konferenc, in ki je v načelnem nasprotju z nemškimi stališčem. Gotovosti seveda nimamo. Zlasti ni izključeno, da zadobi vladni načrti vendar veljavnost, četudi jim češki delegatje ne pritrde, četudi jim bodo morda nasprotovali. To domnevanje obujajo v nas razne okoliščine. Tako je na sobotni seji čeških poslancev dr. Fořt naravnost trdil, da so Kaizlu in Pacaku znani vladni načrti, da ž njima soglašata, da pa jih prikrivata pred drugimi poslanci. Nadalje je značilno, da so bili kot delegatje designirani prav tisti voditelji mladočeške stranke, ki so najbolj vneti za parcialno spravo in priznani kot jako zmerni, v tem ko na pr. dr. Fořt ni bil izvoljen, dasi se je zato potegoval, češ, da bi oportunistom gledal na prste. Prav lahko se torej zgodi, da vladni načrti nalete sicer na načelno ali vsaj taktično nasprotovanje mladočeških delegatov, da pa jim ti vendar ne bodo tako nasprotovali, da bi jih vlada ne mogla oktroirati, ako bi nastala skrajna sila.

Naravno je torej, da zasledujemo pravna posvetovanja z naintenzivnejšim zanimanjem, saj je od njih odvisem prihodnji položaj Slovencev in Hrvatov, in tudi češko-

jugoslovansko razmerje. Mi iskreno želimo, da se čim prej doseže sprava mej narodi, ki so navezani drug na drugega, ali ta sprava mora biti sklenjena na podlagi ravnopravnosti in mora veljati za celo državo, ne samo za Češko in za Moravsko.

Nekaj cerkvene zgodovine.

VIII.

Od druge polovice 13. stoletja naprej je postajala duhovščina čedalje bolj nesveta. Pohlepnost in poželjivost po posvetnem sta rasli, čednost kakor ponižnost, skromnost, dobrotljivost nasproti revnim pa ginile. Minorit Hugo iz Variole vrgel je kardinalom vpricho papeža v obraz, da se za dobra dela nič ne brigajo, ampak da, ko iz konsistorija pridejo, pijejo in jedo, kakor bi bili kralji sveta. Premoženje revežev se zapravlja v tujih mestih in za obljube čistosti in ubožnosti se ne briga nihče.

V tem času, ko meščani niso puščali duhovenskih rok do svojega premoženja in dobrotelnih naprav, in ko drugi fevdalec ni hotel in ni več mogel z darežljivostjo skrbeti za nebesa ter je tlakar žlahtni gospodi v samostanih, na škofovskih pristavah in drugod uhajal ter šel v mesta ali vsaj tik mest, so si duhovniki izmislili odpustke. Začetkoma so se odpustki obljubili duhovnikom, če oni sami reveže preskrbljujejo. Škofu za 100 dni, če štiri uboge na teden prehrani. Duhovnik, ki je revežu staro sukno dal, dobil je za 40 dni odpustka. Pobožni duhovniki so klicali po reformaciji cerkve od nog do glave. To je značilo, da je bilo le dosti gnilega v cerkvi. „Pohlepnosti rimske kurije ni bila samo v duhovenskem stanu, ista se je razširila po vsej katoliški cerkvi, in je vso cerkev upustošila. V tem času je bilo v cerkvi za denar vse dobiti in le za denar; najmanjša služba se je morala plačati. Denarno vprašanje je postalo za cerkev usodepolno in važno znamenje je bilo, da je ravno denar, ki se je za odpustke iztirjal, dal povod, razdor. iz katerega se je razvilo protestanstvo. Svareč stoji na pragu cerkve Judež s 30 srebrnjaki. Pohlepnost in gi-

zdavost ni samo odtujila lajkov od cerkve ampak jih celo storila sovražne proti duhovenstvu. Lajiki, ubogi in bogati so z gnusom te cerkvene trgovce in gizdavce gledali.“ Znano je, da je pesnik Dante v svoje peklu le duhovnike pekel.

„Papežave pisarne so zahtevale neznanško denarja od škofov. Nadškofa Eberharda v Solnogradu, ki ni hotel ali mogel plačati, so hoteli v Rimu odstaviti; umrl je, predno je prišlo to odstavljanje v Solnograd. 42 let je ležal mož v neblagoslovljeni zemlji. In vendar ga je ljudstvo imenovalo „očeta revežev“! Nadškof Ulrich, njegov drugi naslednik, je moral leta 1262 resignirati, ker ni mogel poslati v Rim 400 mark. Nemški škofje in samostani so morali papeževim bankirjem plačevati oduške obresti. Tako je bila cerkev v sredi svojega velikanskega bogastva izven Rima bolj revna in je služila le koristim malega števila oderuhov. Čudna ironija usode!“

V tej dobi je nastopil glavni šolastik Tomaž iz Akvina, ki je oznanjal, da je kontemplativno življenje boljše, kakor delavno. Darežljivost napram revežem olajšuje bogatašem, češ, da ni treba dati tega, kar rabi človek za svoje, stanu primerno življenje. Ta nauk služi zdaj vsem pobožnim bogatašem prav dobro. „Standesgemäss“ so tudi obresti od milijarda, ali milijona letnih dohodkov kakega madjarskega nadškofa, ali stotisoči kakega hrvaškega nadškofa. V tem času najvišje cerkvene moči je bil svet do skrajnega radodaren. A vse ni zamašilo največjega želodca tega časa. „Vsak tedanjih samostanov je pošiljal svoje nabiratelje miloščin v svet, ki so pridobivali z odpustki ljudstvo za dajanje milodarov. Vse ceste so bile polne teh beračev, katerih vsak je imel jednega ali več odpustkov v svoji torbi. Hodili so od mesta do mesta, od župnije do župnije; stopali na cerkvene lece in hvalili svoje odpustke, kakor semanski kričači. Nekateri teh so prišli s konji in vozovi, vzeli niso samo denarja, ampak tudi naturalije; snovali so veselice ter trgovali na njih z odpustki!“ Samostani so imeli v teh časih največ zemlje, toda obdelavali je niso sami; le najemnino so je-

LISTEK.

Izgubljeni Bog.

(Resnična povest, tiskana z nedovoljenjem visokocastitega knezoškofijskega ordinarijata.)

(Dalje.)

II.

Po poludanski božji službi je bilo. Kaplan Peter je hitro odpravil kopico starih ženskih, ki so mu prinesle nekaj za maše, nekaj pa za očenaše. Denar je sicer spravil, a vendar se je jezil nad ženicami, češ, da niso prišle dopoludne pred deseto mašo, ko vendar dobro vedo, da popoludne nima niti trenutka prostega časa. Na to jo je odpihal proti Podreparju, kjer so se bili vtaborili s konsumnim društvom. Sprudaj je bila prodajalnica z velikim napisom: „Svoji k svojim“. Nad napisom pa sta se blesketali pozlačeni roki, jedna v drugi: orjaška pest je stiskala manjšo, slaborejeno. Prva je bila prej kot ne pest naših konsumnikov-duhovnikov, druga, tanka in shujšana, pa tvoja pest, ubogi slovenski kmet. Ni se vedelo, stiska li prva drugo radi prijateljstva, ali pa samo v namenu, da bi tolsti

prsti iztisnili ti zadnjo kapljico krvi iz drobnih in žuljavih prstkov! Jedenkrat že sprevidiš, „mukotrpn“ kmetič moj, da to ni bilo prijateljstvo, nego iztiskanje zadnje kapljice krvi! In to tako gotovo, kakor mi Bog pomaga!

Za štacunico je tičala prav prijazna mala čumnata: pravo svetišče moravskega konsumnega društva, kjer so se zbirali odborniki v seje, in kjer je imel kaplan Peter svoje absolutno kraljestvo. Mala čumnata je to bila, z okajanim stropom in z veliko, v kotu stoječo omaro, katero je bil sam gospod Peter „pod izgubo“ prodal mlademu konsumu. Tik omare je stala v sobici še velika, rumena miza in stoli okrog nje. Stene so bili dali čedno pobeliti, ter so jih okrasili s podobami, vmes s podobo Jezusa ob jezeru, ko blagoslavlja kruhe. Na tramove pri stropu je bila blizu male peči pribita tako imenovana „štanga“, katero opazujete še dandanes v vsaki kmetski „hiši“. Tudi to „štango“ je znal gospod Peter spretno uporabljati, kakor bomo videli pozneje.

V ti sobici na stoleh okrog rumene mize so sedeli tisto popoludne štirje odborniki Moravskega konsumnega društva. Bil je to tako imenovani čisti cvet morav-

škega gospodarskega razuma. Še predno je prišel gospod Peter, se je bila „seja“ že pričela. To se pravi, Uršika je prinašala liter za literkom na veliko rumeno mizo in očetje odborniki so jako pridno pili, ker je pri „sejah“ šla pijača na račun društva. In vselej, kadar je Uršika prinesla nove zaloge, izpila je tudi sama kozarček črnine, pa ne samo par kapljic, temveč izpila je do dna, da ni ostalo kapljice v kupici. Zategadelj ni čuda, da so ji goreli kresovi na licih, in da sta se ji iskri očesi nekam zaljubljeno! V belih, „nabranih“ rokavcah se je sukala okrog mize, okrog prsi pa si je bila privezala lepo židano rutico, katero ji je bil sam gospod Peter o Veliki noči kupil iz konsumne zaloge. In ta rutica se je gibala doli in gori, ker je bila Uršika vsled zavžite črnine že močno razburjena, ter je hitro soplja; to gibanje pa je pobožnim odbornikom prav zelo dopadlo, skrivoma so Uršo pogledovali od strani ter imeli nad njo svoje odborniško veselje!

„Proklicano je še štavtna!“ spregovoril je prvi odbornik, Boštjan Kremen. V mladosti je kradel v nočeh klajo s tujih kopic po travnikih in snopje iz tujih kozolcev, sedaj pa — nabravši si tako z gospodarskim svojim razumom nekaj grošev

— je bil društva prvi odbornik in takorekoč njega prva moč za gospodom Petrom.

„Proklicano je še štavtna!“ zdihnil je Kremen, ko je bila Uršika ravno odšla s praznim litrom, „moja pa je kot polomljen koš!“

„Prav govoriš!“ oglesi se Miha Krtačar, drugi odbornik, „in moja je kot kozolec, ki ga je sneg podrl. To je Bog pomagaj!“

Tudi drugi odbornik, Miha Krtačar, je bil poštenjak. Imel je sicer kopico nezakonških otrok, ali gospod Peter mu tega ni štel v zlo, češ, da se kaj tacega lahko pripeti vsakemu pametnemu človeku!

„Kaj boš ti govoril!“ zavrne Kremen Krtačarja, „ti si pomagaš, jaz sem pa revež!“

In tu je oče Kremen s svojim revnim duhom poletel tja pod Lesno brdo, kjer sameva pod zelenim holmom bela koča, do katere vodi od občinskega pota v gostem leskovju skrita stezica, da se tako lahko no opazi, kdo hodi po nji. V ti koči je živela Mina Čuklja, brhka gospodinja. Njen mož je mučil svoje kosti po Pitaburških premogokopih, da si je prislužil kruha ženi in otrokom. Doma pa se je dolgočasila Mina Čuklja, in prav lepo je bilo, da jo je časih

mali in redili le nekaj tlakarjev z ričetom. „Žal, da je tudi cerkvena avtoriteta sama uporabljala to prodajanje odpustkov. Inocencij III, znani papež, je sam izročil Italijo, Angleško in Madjarsko prodajalcem odpustkov ter jim dal odpustke za vsako potrebo na pot“. Pa tudi škofje so dajali in dali prodajati odpustke. Frančiškani pa so snovali v mestih posojilnice. To vse se dogaja naprej do 16. stoletja. Po Italijanskem, Nemškem, Angleškem in v Španiji vse mej ljudstvom, toda kat. cerkev ne vidi ničesar in ne sliši ničesar, dokler ne splamtijo ustaje. Potem nastopa krvavo. Sv. inkvizicija je še ljubi angelj v primeri za načinom pobijanja ustašev, ki so videli le nebesa, vica in pekel in nastopali v verskem oblačilu. Omenjamo le Albingenze. Zaman so bili vsi napor cerkve. To bi se ne bilo posrečilo, tudi to gibanje udušiti, če bi bila cerkev živela najponižnejše. S fevdaliteto je bila ozko zvezana, in ž njo je morala deliti tudi gospodarsko razpadanje. V reformacijskih revolucijah je šlo v prvi vrsti za to, da se vrže iz te fevdalitete. Ljudstva so imela sicer vso fevdalno gospodo v mislih, ali razvoj gospodarstva je bil še počasen; lastnik veleposestva se ne premakne tako lahko, kakor oni kapitalist, ki ima le premoženje v denarju.

Sledile so reformacijske revolucije. Tudi Slovenec se jih je udeležil, menda se mu pod skrivljenko njegovih patriarhov v Akvileji, brižinskih, solnograških in škofov v Ljubljani, na Krki na Koroškem in v Gradcu ni dobro godilo. Pa tedaj ga je bilo še več, tedaj je bil v vseh svojih posvetnih stanovih čvrst in je 100 let bojeval se za svojo augsburško konfesijo, razbijal vrata samostanom, poleg tega pa še bil junak, kakor današnji Buri, krotitelj Turkov, ki so pa bili iz drugega materiala, kakor Angleži.

Slovinci smo bili vedno pripone tega razvoja katoliške cerkve. Vse smo že okusili na svetu; tudi počasnemu zadavljenju smo se že privadili. Ali ne zabimo, da enkrat od leta 1515 do 1630 smo bili pravi Buri v vseh človeških čednostih. Le tedanja še velika moč katoliške cerkve v centrali, v Rimu, ki se je vrgla z vso silo na nas, da zapreči reformaciji pot v Italijo, nas je zamogla vreči na tla. Ta naš boj luteranskih časov proti dvema frontama, proti fevdalni cerkvi in Turkom, bi zaslužil, da ga popiše najboljšo pero, s katerim razpolagajo avstrijski nemški in slovanski zgodovinarji. Čehi imajo svojo veliko zgodovino iz teh časov, Nemci tudi, a naša je še lepša. Majhen izsesan narod in tako velik junak, duševno in telesno!

S. K.

V Ljubljani, 7. februarja

Novo zasedanje drž. zbora.

Med članí spravne konference se govori, da se začne novo zasedanje državnega zbora med 15. in 20. t. m. ter bode zbroval sočasno s spravnimi konferencami. Prvi predmet dnevnega reda bode rekrutni kontigent, nato pa volitev delegacij. Lvovski listi pa poročajo temu nasproti, da so dobili okr. glavarji v Galiciji nalogo, naj z največjo naglico oskrbe vse kar je potrebno

obiskal naš Miha Krtačar. Seve največkrat iz radovednosti, da bi izvedel kaj novic iz Amerike. Ko se je končno povrnil oni iz Amerike, se mu mej tem sicer ni bilo pomnožilo imetje, in tudi denar, poslan iz tuje svetla, je bil šel svoja pota, ali v veliko začudenje Jakoba Čuklje pa se mu je bilo pomnožilo številce njegove rodbine! Ker pa se je delal Miha Krtačar nedolžnega, je bil gotovo tudi nedolžen!

Na vse to je mislil Kremen tedaj, ko je zaupil nad Krtačarjem: „Ti si pomagáš, jaz sem pa revež!“

Nato pa je mislil tudi Krtačar, in beseda veljavnega soodbornika ga je spekla, da ga je zagrelo okrog srca, in da je postal rudeč kot puran. Tedaj je posegel vmes tretji odbornik Luka Kaša, največji in najneusmiljenjši oderuh cele fare. Stiskal je beraške dolžnike ter jih objedal, kakor objeda kozel solato, če je všel v zelnik. Pri gospodih pa se je odkupil s tem, da je kupil in plačal velik luster, ki še danes visi sredi moravske cerkve, in pa tudi s tem, da se je poprijel nove gospodarske organizacije, ter postal vnet člen konsumne „zadreg“. Zvit lisjak je bil oče Kaša, in dobro je vedel, da ga puste v miru pri njegovih gospodarskih organizacijah, samo da pri-

za splošne državnozbornske volitve, da se morajo za slučaj, ako se parlament razpusti, volitve v treh tednih po razpisu že dovršiti. „Slowo Polskie“ piše, da so sedanje spravne konference zadnje ter da ima Koerber od krone že polnomočje razpustiti državni zbor, ako se konference izjalovijo ter se izkaže, da s sedanjim parlamentom ni možno delati.

Spravne konference.

Že v otvoritveni seji so se pokazala principialna nasprotja med stališčem Čehov in med stališčem Nemcev. Dočim so namignili Čehi kratko sicer, a jasno, da se odpravi narodni boj iz Avstrije šele tedaj, ko se reši jezikovno vprašanje po načelu enakopravnosti za vse narode, ki žive v mešanih deželah, so Nemci osorno zavrnili tako misel ter naglasili, da se morajo spravne konference vršiti samo in zgolj le za Češko in Moravsko. Nemci bi pač radi, da pomiré in zadovoljé Čeha, ker upajo, da bomo potem Jugoslovani osamljeni ter bodo imeli Nemci in Italijani potem z nami lahak posel! Nekateri listi pa vendarle upajo, da bodo imele spravne konference vsaj ta uspeh, da se začne zasedanje državnega zbora brez vsakoršne obstrukcije. Včeraj so se začele seje glede Moravske, danes pa glede Češke. Prvoomenjenim sejam predseduje justični minister Spens-Booden, drugim — češkim — pa Körber sam. Češki delegatje so zahtevali, naj pride na dnevni red najprej jezikovno vprašanje in nato vse v kompetenco češkega deželnege zbora spadajoče zadeve (zakon kurij, volilna reforma, šole manjšin itd.) Nemci pa zahtevajo nasprotni red. Da se izognejo krizi, bodo delegatje izvolili pododsek, ki se bode začel takoj baviti z jezikovnim vprašanjem, plenum pa bo sočasno obravnaval druge, zgoraj omenjene zadeve. Vlada predloži baje še ta teden svoje predloge. Obravnave ostanejo tajne, sklepe pa bodo javljali posebni komunikéji, katere bode redigiral poseben odsek štirih členov. Med češkimi delegati, žal, že ni jedinstvi. Fevdalni veleposestniki niso hoteli podpirati češke izjave, katero je podal v otvoritveni seji dr. Engel. „Narodni Listy“ so jako ogorčeni radi tega nepotrebnega konflikta, ki vpliv češke delegacije ponižuje napram nemški, ki je docela jedina.

Županova volitev v Pragi.

Po peti brezuspešni volitvi so dobili Pražani končno vendarle svojega novega župana, Staročeha dr. Srba, ki je dobil 43 glasov, dr. Podlipny pa le 41. Izvolitev dr. Srba pa je nasprotje med Staro in Mladočehi v Pragi le silno pohujšalo. Ko se je naznanil uspeh volitve, je nastal v mestni hiši velikanski vihar. Vsa galerija je žvižgala in sikala, mladočeški občinski svetniki so protestirali, Staročehi pa pliskali. Na hodnikih so se razni občinski svetniki celo osebno napadali. Češki listi so sila razburjeni. Mladočehi so izjavili, da ne sprejmo niti podžupanskega mesta niti mest mestnih svetovalcev. Dr. Podlipnemu je priredilo občinstvo hrupne demonstracije ter ga spremilo domov. Tam je dr. Podlipny prosil narod, naj se mirno razide. Narod pa je prepeval in klical: pereat

stopi k „novi“ gospodarski organizaciji. Zategadelj je pred gospodom Petrom ležal na tleh, nekako tako, kakor se valja v prahu Dobropoljski Jaklič pred častito duhovščino. „Kar bodo gospod rekli, tisto je prav!“ Ta beseda mu je ležala neprestano na jeziku in rabil jo je ob vsaki priliki, bodisi pri priliki, bodisi pri nepriliki. Sedaj pa je opazil, da bi utegnil Krtačar prekipeti in blekniti je vmes:

„Ne pripravajte se, kar bodo gospod rekli, bo pa prav!“

„Prepirati ne! Sveti križč božji, le prepirati se ne, krščanski možje!“

Te zadnje besede pa si spregovoril ti, Tinče Kozica, moravske cerkve slavni cerkovnik! Bil je to četrti odbornik našega društva. Četudi vitek kot dretna, bil je še vender v letih, ko je človek za ženitev še pripraven. In odkar so ljudje Tinčeta poznali, vedeli so tudi, da se v njem neprestano kuha neprestana želja po ženitvi. V največji spodobnosti — časih še celo, kadar je po cerkvi ljuči prižigal — padalo je njegovo oko na to, ali ono spodobno devico. Pa do sedaj ni imel posebne sreče, prej kot ne zategadelj, ker je tik poštenih devic ljubil tudi pošteno vino. Najrajši bi bil stopil v dotiko s kubarico v farovžu, no pa

Srb! Demonstracije so se vršile dalje ter je bilo nekaj ljudi zaprtih. Ali bode dr. Srb odklonil izvolitev ali jo sprejel, še ni gotovo. Mladočehi upajo vzlic vsemu, da bo že v kratkem dr. Podlipny zopet na županskem stolu v Pragi. Morda vlada sama izvolitve ne potrdi, ker bi moral dobiti dr. Srb vsaj 45 glasov.

Vojna v Južni Afriki.

Angleži so zopet nalagali ves svet. Buller še ni prekorščil Tugele, nego šele premišlja, ali bi poskusil še zadnjič svojo bojno srečo ali ne. Angleški vojni urad sam je moral dementirati vse vesti o prodiranju Bullerja proti Acton Homesu ter sporočiti, da mu ni o tem prav nič znano. Triumfiranje Angležev se je toraj kar sunkoma poleglo. Vendar pa je bojevitost Angležev iznova narastla, kajti govor Chamberlaina proti opoziciji je dosegel največji uspeh. Chamberlain, ta glavni zastopnik angleškega imperializma, ki teži za tem, da mora biti Anglija v vseh delih sveta nepremagljiva moč, je s svojim fanatičnim in naravnost mojstrskim govorom razburil in navdušil tudi one, ki so bili že za mir, in danes je pač ogromna večina Angležev za boj do skrajnosti in za vsako ceno. Chamberlain je dokazoval, da je vojna potrebna in pravična, da treba Bure prisiliti, da bodo poslej pravičnejši do domačinov in do priseljencev. Z bojišča je dospelo zopet nekaj vesti, ki pa niso zanesljive. Tako se poroča iz Natala, da se je v nedeljo vršila v Natalu bitka. Kje in s kakšnim uspehom, ni povedano. Nadalje se javlja, da so Angleži zajeli Bure v Colesbergu ter da jih sedaj oblegajo. Iz Naauwporta, Hanover Rooda in Rensburga so odšle angleške čete proti severu Kapske kolonije, da zavarujejo most preko Oranje-Riverja poleg Norvals-Pontovna. Od ondi je baje lahak prehod v Oranje in v glavno mesto Bloemfontein. Guverner Kapa, Millner je baje pisal županu nekega angleškega mesta, da upa, da bode vojna v 4—5 mesecev končana. „Standard“ poroča tudi, da sta poslala Millner in Roberts angleški vladi jako optimistična poročila. Iz Bruslja pa javljajo, da namerava Anglija poslati še egiptovske čete v Transvaal, čemur bode Francija baje ostro ugovarjala. „The Illustrated London News“ je prinesel reprodukcijo fotografije, na kateri je naslikan večji oddelek Kafrov, ki prisegajo zvestobo angleškim častnikom. In vendar laže angleška vlada venomer, da ne porablja Kafrov za vojne svrhe! Končno se je razvedelo šele sedaj, da so bili Angleži 7. jan. pri Colesbergu strašno tepeni. Nereča je zadela še zadnjega, dotlej nepremaganega generala Frencha. Angleži so izgubili večino častnikov in mnogo vojakov. Buri pa so poleg tega ujeli še par sto beguncev. Poraz je bil velik, a angleška cenzura ga je utajila do sedaj. „Frkf. Ztg.“ pa je prinesla o bitki občiren popis. Na gori Colesberg, kjer je tekla zibelka Krügerja in kjer je čredo očetovo pasel, so dobili Angleži tudi lep spomin po — hrbtu! Zato so se Angleži že maščevali s tem, da so požgali brez potrebe več hiš in celih farm.

so mu gospodje delali zapreke, seve radi tega, da se ni dajalo pohujšanje! Končno pa mu je običalo ljubezno oko nad Uršo Kruljačevo. In ta bi ga bila tudi vzela, ali v tem slučaju se je Valentin Kozica v veliko začudenje slavnega moravskega občinstva skesal, ter je ni hotel vzeti. In vsa fara se je popraševala: zakaj je ne vzame?

Nekdaj se je Kozica pri Čudetovih napil. Ko so ga povpraševali po vzrokih, se je malo popraskal za levim ušesom, ter se skušal vprašanju izogniti z besedami:

„Krščanski možje, ta ženska je zame predebela, takorekoč preobširna!“

In ko so ljudje le vanj silili, je Kozica zvito proti stropu pogledal, malo zažvižgal, se popraskal za desnim ušesom ter spregovoril:

„Po pravici rečeno, gospod Peter so malo preveč silili v to ženitev! Taka je, ljudje božji!“

Proti Krtačarju, ki je takrat tudi bil v pivski družbi pri Čudetu, ter je posebno silil v Kozico, se je pa zadril:

„Zdaj pa zastopiš laško, ne, Krtača krtačasta!“

Ali Krtačar se je ponižno odrezal:

„Kar so gospod naredili, so prav naredili!“

(Dalje v soboto.)

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje.)

Predsedništvo prevzame podpredsednik Klein.

XI. Provizorični predsednik Ivan Baumgartner poroča, da pripravlja c. kr. trgovsko ministrstvo glasom dopisa c. kr. deželne vlade načrt novega zakona za uravnavo merskega in utežnega reda.

Isti naj določa, da se mora za merjenje in tehtanje v javnem prometu rabiti le postavno preskušene in kolekovane mere, uteži, tehtnice in sploh merska orodja. V smislu tega prometa se kot v javnem prometu vršeč smatra vsaka uporaba mer, utežij in tehtnic ter drugačnih merskih orodij, pri katerih zahteva pravno varovana korist pravo in natančno določbo mere in teže.

Taka uporaba se zlasti vrši: a) pri sklepanji ali izvršitvi vseh pravnih opravil, ki se tičejo izvrševanja kakega obrta ali podjetja, in pri katerih se mora višina plačila mezde ali pristojbine določiti z mero ali težo, b) v onih slučajih, kadar se določitev mere in teže vrši ali potom javne oblasti ali potom privatnih oseb za plačilo.

Kot ne v javnem prometu se vršeč se mora smatrati uporaba mer, utežij, tehtnic in drugih merskih orodij pri hišnem gospodarstvu, dalje v laboratorijih, tovarnah, skladiščih itd., razun če ne nastopijo slučajji pod točko a).

Na to se pripravljajoč, da bi se glede izključne vporabe le postavno preskušene mer, utežij, tehtnic in merskih orodij nadzorstvo uspešno vršilo, namerava c. kr. trgovsko ministrstvo ustanoviti merskusne katastre, v katere bi bile vpisane vse one osebe, ki izvršujejo tako opravilo, pri katerem se vrši ali bi se lahko vršilo merjenje in tehtanje v javnem prometu.

V ta namen je c. kr. trgovsko ministrstvo ukrenilo, da naj se v abecednem redu vse one kategorije obrtov in podjetij zaznamujejo, pri katerih se vrši ali bi se lahko vršilo merjenje in tehtanje v javnem prometu.

C. kr. deželna vlada je zbornici tudi že predložila v izjavo take zaznamke vseh c. kr. okrajnih glavarstev na Kranjskem in mestnega magistrata v Ljubljani.

Odsek je te od obrtnih oblastev sestavljene izkaze natančno pregledal. Pri nekaterih se morajo v spolnitev privzeti še nekateri obrti; obče je pa mnenja, da so ti izkazi pripravnji za glavno sestavo zaznamka vseh takih obrtov v celi deželi in predlaga: Zbornica naj v tem smislu predloži svoje poročilo. Predlog se sprejme.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. februarja.

— Osebnosti. Pri državni železso pomaknjeni višji komisar gosp. Adolf pl. Socher v Ljubljani v VI. razred, adjunkta gg. A. Prevec v Škofjiloki in I. Bagatelj v Lescah v VII. razred in asistenta gg. Jurij Kliebljan v Novem mestu ter Fran Kotnik v Ljubljani v IX. razred.

— Subvencionirani švindei. Včerajšnji naš članek o subvenciji 3000 gold., katero je poljedelsko ministrstvo nakazalo „Gospodarski zvezi“, je kakor bomba vplival na klerikalno stranko. Vse je pokonci, zlasti pa škripljejo klerikalni poslanci. Kakor čujemo, dolže ravnatelja kmetijske družbe, gospoda Gustava Pirca, da je spisal naš članek. Da ne bode v zmoti, zagotavljamo jih s častno besedo, da je naš članek spisan v uredništvu, in da ga g. ravnatelj Pirc ni niti direktno niti indirektno inspiriral, da sploh ni z njim v nikaki zvezi. Še več jim povemo, da se nam je ta stvar z vsemi že objavljenimi in še ne objavljenimi podatki sporočila z Dunaja. Nevoljo klerikalnih poslancev, da je ta, toli skrbno prikrivana zadeva, ta dokaz njihove korupcije prišla v javnost, nam je umljiva. Zdaj bo občinstvo vsaj spoznalo, da slovenska državnozbornska delegacija vsled tega ne doseže nikacih narodnih ali političnih uspehov, ker se dajo klerikalni poslanci, ki imajo večino v delegaciji s subvencijami za strankarska podjetja podkupiti, ker postavljajo svoje strankarske in osebne koristi nad narodno korist.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v četrtek dne 8. t. m. častni večer kapelnika dramskega društva, gosp. Hilarija Beniška. Pojeta se na ta večer dve velezanimivi operi in sicer prvičkrat v letošnji sezoni Parmova dramska romanca „Stara pesem“ in četrtičkrat v sezoni Leoncavallova tragična opera „Glumači“. — Vsakdo mora velike zasluge in uspehe g. Beniška kot kapelnika dram. društva priznati; z veliko unemo, požrtvovalnostjo in vztrajnostjo in pridnim delovanjem si je pridobil splošne simpatije in spoštovanje vsega gledališnega občinstva. Pristoja se občinstvu, da ga pri njegovem častnem večeru počasti z mnogobrojnim obiskom in izrazom hvaležnosti!

— **Slovensko gledališče.** Včeraj so peli tretjič Wagnerjevega „Večnega mornarja“, in zdi se nam, da so ga peli z najlepšim in največjim uspehom. Občinstvo, ki je napolnilo gledališče docela, razumeva vedno bolj divne krasote genialne Wagnerjeve glasbe, ki je pač brez primere dramska, slikovita in dojmljiva. Človeku se zdi, kakor bi plaval v morju zlatih, bisernih akordov in duša vztrepeta v telesu, ko nas dvigajo mogočne harmonije sedaj v svetone sreče in blaženstva, sedaj pa pehajo tja v mračne globine groze in obupa. Krasota in strahota morja, nebesa ljubezni, pregrozno obupavanje prokletega nesrečnika, vse to je naslikano v tej Wagnerjevi prelestni operi, katere se ne bomo naveličali nikdar. Koliko poezije, koliko čustva, koliko umetnosti je v tej operi! Da, da, hvaležni smo intendanci, da nam je podala z „Večnim mornarjem“ tako neprecenljiv glasben užitek! Hvaležni pa smo tudi našim vrlim pevkom in pevcem za njihovo krasno petje. Mojstrskega izvajanja g. Nollija v naslovni vlogi ne bomo hvalili iznova. Vzlic temu, da je pisana vloga za njegov bariton precej prenizko, jo obvlada gospod Noll docela in popolnoma. Jekleni in neumorni njegov glas premaga zamgovito vso napornost te vloge. Poleg njega moramo prav posebno pohvaliti gđ. A. Carneri v vlogi Sente. V vseh njenih vlogah smo občudovali njeno življenja, čustva in temperameta polno petje, toda še v nobeni vlogi se ni povspel njen mogočni, veleobsežni in srebrnočisti glas do tolikega triumfa kakor v sila težavni vlogi Sente. Naravnost divotno je njeno petje v drugem dejanju, ko poje romanco o Holancu, potem v duetu z Večnim mornarjem in v tretjem dejanju pred svojim skokom v morje. Gđ. Carneri uživa vsestransko priljubljenost našega muzikalnega občinstva, ki ji je poklonilo sinoči med hrupnim ploskanjem velik prekrasen šopek s trobojnimi trakovi in napisom „Izvrstni Senti 6. II. 1900“. Izboren kakor v vsaki vlogi je bil naš ljubljenec basist, g. Pestkowski. Njegova igra, njegova maska in njegovo petje so vzorni. Tudi g. Pestkowski je dobil poseben aplavz. Prav dobro je bil disponiran g. Desari, ki nam je vedno simpatičnejši. Njegov tenor nam pač ostani ohranjen še v prihodnji sezoni! Tudi gosp. Lebeda je rešil svojo nalogo prav častno. Glasu ne forcira skoraj nič več, zato pa dosega vedno lepše uspehe. Moški zbor je bil dober, le v zadnjem dejanju je nekam šibek. Prav vilo je vztrajal ženski zbor. Orkester pa je bil včasih že precej boljši. Vprizoritev „Večnega mornarja“ je za naše razmere prav dostojna ter dela čast intendanci. Priznanje in pohvalo pa moramo izreči tudi gledališkemu mojstru g. Kegblu, čegar načrti in inscenacija so se izkazali zelo praktični. — e —

— **Izžrebani porotniki.** Za prihodnje zasedanje ljubljanskega porotnega sodišča so bili izžrebani kot porotniki naslednji gg. Otomar Bamberg v Ljubljani, Ant. Belec v Št. Vidu, Ivan Cof v Kranju, Inocenj Crobat in Trziču, Jakob Črne v Kranjski gori, Ferdinand Dragatin v Ljubljani, Ludovik Ditrich v Postojni, I. Engelsberger v Trziču, C. I. Haman v Ljubljani, K. Hinterlechner, H. Ihl, E. Jeuniker in I. Kopač v Ljubljani, P. Kreigher v Postojni, F. Kavčič v Razdrtem, Alfons Ledenik in Josip Lokar v Ljubljani, Ivan Lenarčič na Vrhniki, Jakob Morel v Hrašah, Karol Mayer v Lazah, J. Mare v Planini, Martin Matjažič v Kranju, Jurij Meden v Begunjah, Ivan Ogorelec, Frid. Pauer in Adolf Perles v Ljubljani, Alojzij Pavlin na Brezji, Jos. Pintbach v Radečah, Karol Rom, Leopold Simončič in Adolf Tambornino v Ljub-

ljani, T. Tolazzi v Logatcu, A. Večaj v Ljubljani, Vinko Vilfan v Trziču, Avg. Žabkar in J. Žagar v Ljubljani. Namestniki so gospodje: A. Kališ, A. Klaver, J. Klopčar, Fr. Krajgher, J. Kregar, K. Lipovšek, Anton Rudolf, A. Smole in J. Spitzer, vsi v Ljubljani.

— **Šentjakobsko trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda** pozivlja vse svoje p. n. člane, da se polnoštevilno udeležijo plesnega venčka slovenskega pevskega društva, ki se vrši v soboto, dne 10. februarja 1900. v „Nar. domu“. Dolžnost naša, posebno odborova je, da se polnoštevilno udeležimo veselice tega vrlega društva, ki je vedno požrtvovalno sodelovalo pri vseh naših veselicah.

— **Z Dobrove se nam piše:** Pretečeni teden imeli smo volitve. Nekaj naprednih mož hotelo je nekaj starih kimovcev izpahniti in mesto teh voliti napredne može, katerim je blagor občine prva skrb. Toda zmotili smo se. Naš kaplanček letal je že 15 dni pred volitvijo okrog žen in „ta mehkih“ — mehke mi imenujemo one kimovčke, kateri tudi svojemu prepričanju puste gospodom vse veljati — da so dobili deloma pooblastila, deloma so jih pregovorili, da so prišli sami k volitvi. Pa ne samo po naši županiji, temveč sli so tudi na Vič. Pridobili so jih tudi od tamkaj veliko, da bodo Dobrovčani prišli ob prihodnji volitvi Vičanom na pomoč. Pomislite, še celo gosp. župnik od Sv. Katarine je prišel v največjem blatu in snegu oddati svoj imenitni glasek. Dobro so bili organizirani, no, vsaj so pa tudi zmagali, toda s prav žalostno večino. Gospodje v farovžu imenujejo nas, kateri nismo v omejenji rog trobili, brezverce in tudi socialdemokrate. Mi še ne vemo dobro pomena teh besedij, toda v treh letih se bomo že poučili, kaj so brezverci in socialdemokrati, in do takrat na svidenje. Sedanji župan gosp. Selan, kateri je ob enem ključar dobrovske cerkve, bode seveda v kratkem tudi od zadnje službe izbačen ter treščan kakor hudobni Lucifer v pekel, ker je tudi pri gospodih med samokrate vpisan.

— **Postajališče v Preserji.** 2. febr. je občinski odbor v Preserji v svoji seji odobril pogoje, pod kojimi dovoljuje južna železnica ustanovitev postajališča. S tem je odstranjena zadnja ovira, torej je ustanovitev postajališča zagotovljena. Upati je, da se postajališče prav ob kratkem odpre. Sedaj je v Preserji postaja za silo, ker morajo vsi vlaki ostaviti, predno vozijo čez Ljubljano, ker je že en tir zaprt, da morejo podirati polovico lesenega mostu. Za časa dela mostu bosta dajala karte uradnika, ki sta na postaji, a po dovršenem delu čuvaj.

— **Iz Krškega se nam piše:** V okolici krški iz znanih vinogradov na Cesti, Zamarofu, Gori sv. Lovrenca in v okolici je še na prodaj do 600 veder vina lanskega pridelka; opozarjamo na to gostilničarje, ki želijo postreči svojim gostom s pristnim dolenskim vinom. Pojasnila o lastnikih vina, ki je na prodaj, radovoljno podaja županstvo v Krškem, na koje se naj blagovoljno kupci obrniti.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Radečah pri Zidanem mostu** je pri zadnjem občnem zboru dne 4. svečana t. l. jednoglasno sklenilo, da se takoj vpelje slovensko poveljevanje. Dne 11. t. m. ima društvo veselico ob 7. uri zvečer v prostorih gospe Ane Gmeiner. Vstopnina je 1 krono, dame in uniformirani udje so prosti. Godba: Zagrebški tamburaši.

— **„Savinjski Sokol“ in mozirska „Narodna čitalnica“** priredita dne 11. t. m. sijajen plesni venček v prostorih gosp. M. Šusterja v Mozirji. Med odmorom bodo iz prijaznosti sodelovali domači pevci. Svirala bode celjska narodna godba. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Maske dobrodošle.

— **Vipavski gostilničarji** prirede dne 14. svečana t. l. v dvorani gosp. Štefana Hriba v Vipavi plesni venček. Pri plesu svira oddelek vojaške godbe c. kr. pešpolka št. 47 iz Gorice. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 2 kroni. Čisti dohodek je namenjen ubogim vipavskega trga.

— **Slovensko akademično društvo „Slovenija“** na Dunaju priredi v soboto, dne 10. februarja 1900. svoj V. redni občni zbor z običajnim vspeodom. Lokal: „Zum Magistrat“ I. Lichtenfelsgasse 1. (Velika dvorana na levi). Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Slovanski gostje dobro došli!

— **Moški zbor „Glasbene Matice“** ima danes zvečer ob 8. uri skušnjo.

— **Motenje vere.** Orožniški četovodja Josip Žabkar iz Medvod je včeraj popoldne aretoval Franceta Knapiča, mizarkega pomočnika pri g. Francetu Doberletu v Franciškanskih ulicah, zaradi hudodelstva motenja vere in ga je odpeljal na Žabjak.

— **Tihotapci.** Včeraj zvečer sta nesla dva moška eden velike, drugi bolj majhne postave, vsak po jedno polno vrečo za deželno bolnico in sta šla čez most pri prisilni delavnici. Na drugi strani mostu ju je ustavil užitinski preglednik Rudolf Dobnikar, na kar je manjši vrgel vrečo z vsebino vred v vodo, starejši pa na most in sta jo oba popihala. V vrečah je bilo okoli 100 kil mesa.

— **V Ameriko.** Danes je spet policija ustavila na južnem kolodvoru nekega Jožefa Mustarja iz Kompolja, ker je hotel pobegniti v Ameriko, da bi se odtegnil vojaški dolžnosti.

— **V mestni klavnici ljubljanski** se je pretečeno leto zaklalo 27.648 glav živine in sicer: 4413 goved, 8148 prašičev, 8878 telet, 3114 koštrunov, ovac in kozlov, 3021 kozličev in 74 konj. Od zunaj se je vpeljalo 12.098 kg. svežega mesa.

— **Izvoz prašičev** iz novomeškega okraja je deželna vlada do daljne odredbe prepovedala.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. januarja kaže, da je bilo novorojencev 16 (= 23.76 ‰), umrlih 19 (= 28.21 ‰), mej njimi jih je umrlo za ošpicami 1, za jetiko 7, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 10. Mej njimi je bilo tujcev 8 (= 42.1 ‰), iz zavodov 11 (= 57.8 ‰). Za infekcioznimi boleznimi so oboleli, in sicer za ošpicami 1, za tifuzom iz dežele v bolnico pripeljani 5, za vrtico 2, za ušenom 1 oseba.

* **Nune, ki pridružujejo otroke.** Nedavno so poročali listi, da so nune v Lvovu proti volji dveh varuhov pridržale 17letno konteso Paninsko v svojem samostanu. Posredovala bode vlada. Sedaj pa se je pripetil enak slučaj v Krakovem. Tam so pridržale Salezijanke 13½ leta staro hčerko Mihalino proti volji očeta, trgovca Aratena. Oče se je zaman trudil, da dobi hčer nazaj, sedaj se je obrnil za posredovanje do justičnega ministra.

* **Zamorec samomorilec radi nesrečne ljubezni.** V soboto ponoči je skočil v Dunav zamorec Walter Barness ter utonil. Ko je bil 7 let star, ga je vzel za svojega sina angleški admiral Barness, ko se je ustavil s svojo ladjo na obrežju Kameruna. Dečkovi stariši so bili namreč divji zamorci, ki so dečka z veseljem prodali. Anglež je dal dečka izobraziti tako, da je govoril s 17 leti že več evropskih jezikov. Walter Barness je potoval po Evropi ter predaval o Afriki in o svojih velikih potovanjih na ladiji svojega družega očeta. Tudi na Dunaju je predaval v nekaterih gimnazijah in v višji dekliški šoli. A imel je nesrečo, da se je zaljubil. Izvoljenka njegovega srca je bila neka učiteljica glasbe v Kresmu. Črni ženin pa je bil na svojo belo nevesto sila ljubosumen. Zaročenca sta se sprla večkrat, v soboto pa je storil Walter Barness konec svoji baje neutemeljeni ljubosumnosti s tem, da je skočil v Dunav in se utopil. Star je bil komaj 21 let. Ako bi bil ubogi zamorec ostal med svojimi divjimi brati v Kamerunu ter si izbral ondi svojo nevesto, bi bil bržčas doživel višjo starost. Evropska kultura pa mu je pokvarila živce ter ga pognala v zgodnjo smrt!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 7. februarja. Češki poslanci so protestovali proti temu, da se pravna pogajanja zavlačujejo in izjavljajo, da bodo v smislu Englove izjave nadaljevali obstrukcijo, če se poprej skliče državni zbor.

Dunaj 7. februarja. Mladočeški in veleposestniški poslanci so imeli danes dopoldne skupno sejo, na kateri se je nastal konflikt popolnoma poravnal. Zvečer izide poseben komunike o tem. Potem se je začela razprava o ravnopravnosti pri avtonomnih uradih na Češkem.

Dunaj 7. februarja. „Wiener Zeitung“ prijavlja naredbo celokupnega ministrstva glede zavarovanja za slučaj bolezni provizoričnih in pomožnih državnih slug Vse dotične troške plačevala bo država.

Pariz 7. februarja. Minolo noč je neki redar na oknu Cassagnacove palače našel bombo. Ta je eksplodirala in redarja ranila.

Madrid 7. februarja. V senatu je grof Almenas provzročil velik škandal. Rekel je, da ima Španska ničvredne generale in vlado brez časti. Svojih besed ni hotel preklicati.

Bruselj 7. februarja. Zadnje brzojavke, ki jih je dobil transvaalski zastopnik, potrjujejo, da je bil general French pri Kolesbergu novič poražen.

London 7. februarja. Parlamentarna bitka je prinesla ministru Chamberlainu popolno zmago. Fitzmauricev predlog, naj se izreče vladi graja, je bil odklonjen s 352 proti 139 glasom.

London 7. februarja. Iz Pretorije se poroča, da so Angleži prodrli do bližine Achtertanga, 20 km nad Kolesbergom, iz česar se sklepa, da French ni bil poražen, nego je zmagal.

Narodno gospodarstvo.

Uvod v narodno gospodarstvo.

Po Maurice Block-ovi knjigi „Petit manuel d'économie pratique“ uredil Vekoslav Kukovec. V Mariboru, tisk tiskarne sv. Cirila [1900]. (Odtis iz „Popotnika“ leta 1899.)

(Dalje.)

To vse povdarjati, za Slovence gotovo odveč ni. Slovenci padamo radi v ekstreme. V 60ih in 70ih letih bilo je pri nas vesele gibanja na narodnogospodarskem, kulturnem in vsled tega i na političnem polju. Po „krahu“ 1873. naselila se je pa pri nas nekaka mlačnost in indiferentnost, kakor da ne bi v kulturni Evropi, med živahnimi, celo nerovznimi elementi modernih narodov več žili; ta leni, romantični konservativizem privedel nas je skoro že blizu do propada; tik pred propadom so se nam oči pred nedavnim pač na široko odprle, in sedaj hitijo mnogi sicer v neko drugo smer, ki pa najbrž tudi do propada privede . . .

Block-Kukovčeva knjiga, ki utegne, ker upamo, nekaj luči na naše narodnogospodarske zmešnjave vreči, ni seveda prvo delo te stroke v naši znanstveni književnosti; bilo bi to pač prežalostno. Dr. Janko Pajk, dr. Gršak in dr. se že marsikaj napisali, in pred nekoliko leti izdal je g. notar Anton Kupljen poučno knjižico narodnogospodarske vsebine, pisano z veliko vnemo za našo narodno stvar. Na drobneje o teoretičnih politično-ekonomičnih delih slovenskih žalibože vsled krajevnih razmer orijentovan nisem. Gotovo pa je, da je knjižica slavnega francoskega avtorja za Slovence prevažnega pomena.

Kdo je Block?

Maurice Block bil je rojen l. 1816. v Berlinu, je prišel z roditelji kot dete leta 1818. v Pariz, kjer je študoval in se popolnoma naturalizoval; 2 leti nadaljeval je svoje študije i v Nemčiji. Nastavljen bil je v francoskem poljedelskem ministrstvu, pozneje v statističnem uradu, kjer je kot drugi šef deloma vodstvo imel. Da bi se čisto znanosti mogel posvetiti, zapustil je leta 1862. ovirajoči ga urad in stopil v pokoj. Leta 1880. izvolili so ga članom „académie des sciences morales et politiques“, dalje je član „conseil supérieur de statistique“, organizator šolstva itd.

(Dalje prih.)

— **Ponudbena razprava.** C. in kr. avstro-ogrski konzulat v Belgradu poroča tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da potrebuje državno monopolsko ravnateljstvo v Belgradu za leto 1900 razne deske, žeblje, pločevine (pleh), žice, kositer (cin) in svinec. Ponudbe je treba vložiti do 20. februarja t. l. pri monopolski upravi; te ponudbe so tudi lahko za posamezne reči. Natančnejši zaznamek in pogoji se lahko vpregledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— **Dobavni razpis.** C. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja trgovski zbornici, da je knežje bolgarsko vojno ministrstvo razpisalo na dan 20. februarja t. l. ponudbeno razpravo za dobavo 198.000 metrov cvil-hastega sukna (Zwillich-Raventuch) in 78.000 metrov podložnega platna. Superlicitacija se

vrši prihodnji dan, t. j. 21. februarja t. l. Podrobni pogoji itd. so vsaki delavnik v administracijskem oddelku navedenega ministrstva na vpogled.

Avstrijska specijaliteti. Na želodcu bolehalo ljudem pripravljati je porabo pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki je preskušeno domače zdravilo in vpliva na želodec krepilno ter pospešilo na prebavljanje in sicer z rastočim uspehom. Škatljica 2 K a. v. Po poštne povzeli razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi zahtevati je izrecno MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in s podpisom. 5 (11-2)

(Človekoljuben čin.) Pred nekoliko časa so poročali razni listi, da je splošno znani stavbenik Karol vitez Wessely za poslednji božič zavaroval vse uradnike svoje, od grofa Harracha kupljene domene Zinkovo, in sicer v ta namen, da dobe družine uradnikov po njihovi smrti večjo svoto, ali pa da so sami, ko dosežejo neko starost, preskrbljeni z večjim zneskom. Zavarovanje se je izvršilo potom Wesselyjeve osrednje pisarne na Dunaju z generalnim ravnanstvom za Avstrijo na Dunaju zavarovalne družbe „New York“.

Darila.

Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaju so v zadnjih treh mesecih darovali: Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje za revne slovenske visokošolce na pravniki in modroslovski fakulteti dunajske univerze 380 K; slavno hranilno in posojilno društvo v Ptuj mes. nov. pr. l. 120 K, in dec. pr. l. 90 K, in m. januarja 1900 l. 120 K, skupaj 330 K; slavna posojilnica za Stari trg, Lož in sosodstvo, 40 K; Slovinci v Litiji po g. Iv. Jenku, 40 K; sl. posojilnica in hranilnica v Moravčah 20 K; g. Viljem Polak v Ljubljani (Franciški trg št. 12) 20 K; po 10 K so darovali gg.: dr. Kl. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju; Mih. Vošnjak, velepos. i. t. d. v Gorici; Al. Kremžar, mag. svetnik na Dunaju; Ant. Svetina, c. kr. notar v Piberku; sl. „slovenski klub“ v Celovcu; France Majdič, c. kr. okr. živinozdravnik v Logatcu; Makso Pleteršnik, c. kr. prof. v Ljubljani; Jos. Stritar, c. kr. prof. na Dunaju; po 6 K: Štef. Lapajne, c. kr. okr. nadkomisar v Litiji; Alojzij Korba, c. kr. poštni pristav na Dunaju; dr. Jos. Mantuani, c. kr. amanuensis dvorne knjižnice; Franc Hrašovec, c. kr. okr. sodnik v p. v Gradcu; France Oblak, c. kr. poštni kontrolor na Dunaju; Gospa Fani Picek, v Ribnici (na Kranjskem); Ivan Arh c. in kr. višji upravitelj na Dunaju; France Svetič, vzgojevalec v Hauensteinu (na Češkem); preč. g. Anton Lednik, župnik v Ločah pri Konjicah; 5 K: gospa Alojzija Kunaj, posestnica v Konjicah in gospica Milka Pirnat, učiteljica v Konjicah; po 4 K: Ferd. Seidl, c. kr. prof. v Gorici; po 5 K: Andr. Svetlin iz Podborsta 4 K; Egidij Fux, c. kr. poštar v Ljubnem 4 K; neimenovan na Dunaju 4 K; Bogumil Vošnjak, sedmošolec v Gorici 2 K; Ivan Stanič v Kanalu 120 K.

Blagim darovalkam in darovalcem bodi najiskrenejša zahvala! Društvo je tekočega šolskega leta razdelilo: Meseca novembra pr. l. 44 velikošolcem 244 K. v denarju, 356 obednic, skupaj 422 K; mes. decembra pr. l. 46 velikošolcem 280 K. v denarju in 208 obednic, skupaj 384 K; mes. januarja t. l. 38 velikošolcem 314 K, 141 obednic, skupaj 394 K 50 v. V treh mesecih je društvo razdelilo 1190 K 50 v.

Društveni odbor iskreno prosi, da vsak po svoji moči daruje za bedne mlade rojake na dunajskih visokih šolah.

Darove bo hvaležno sprejemal društveni lagajnik gosp. dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I. Singerstr. št. 7.

Zahvala.

Gosp. Viktor Rohrmann, veletržec v Ljubljani, je Narodni čitalnici v Novem mestu daroval delnico društva I. Narodni dom v Novem mestu, za kar mu bodi izrečena najiskrenejša zahvala.

V Novem mestu, 7. februarja 1900.

Narodna čitalnica.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 61. Dr. pr. 909.

V četrtek, dne 8. februarja 1900.

Častni večer kapelnika „Dramatičnega društva“ g. Hilarija Beniška.

Prikrat v sezoni:

Stara pesem.

Dramatična romanca v enem dejanju in treh poddobah. Spisal G. Menaschi, poslovenil I. Cankar. Vglasbil Viktor Parma. Kapelnik g. Hil. Benišek. Režiser g. Josip Noll.

Potem:

Glumači.

Muzikalna drama v dveh dejanjih in s prologom. Besede in glasbo zložil R. Leoncavallo. Kapelnik g. Hilarij Benišek. Režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v torek, 13. februarja 1900. Slavnostna 1000. predstava „Dram. društva“.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 308-2 m. Srednji tlačni tlak 736-0 mm.

Februar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
6.	9. zvečer	723-7	3-2	sl. jz.ahod	oblačno	1/4 mm
7.	7. zjutraj	725-2	4-0	sl. sever	skoro obl.	
„	2. popol.	726-0	6-0	sl. jz.ah.	oblačno	1/4 mm

Srednja včerajšnja temperatura 3-4°, normale: -1-1°.

Dunajska borza.

dne 7. februarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	99 K 85 h
Skupni državni dolg v srebru	99 „ 70 „
Avstrijska zlata renta	99 „ 30 „
Avstrijska krona renta 4%	99 „ 40 „
Ogrska zlata renta 4%	98 „ 90 „
Ogrska krona renta 4%	94 „ 25 „
Avstro-ogrsko bančne delnice	131 „ — „
Kreditne delnice	236 „ 60 „
London vista	242 „ 25 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark	115 „ 15 „
20 mark	23 „ 62 „
20 frankov	19 „ 25 „
Italijanski bankovci	89 „ 80 „
C. kr. cekini	11 „ 39 „

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Beifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curib, Geneve, Pariz; čez Klein-Beifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzova vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga iz Novo mesto in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Linca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novoga mesta in Kočevja.** Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Učenca

vsprejme v trgovino s papirjem

(278-1) Ant. Umek v Brežicah.

Deček

poštenih starišev s potrebno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine se sprejme pri tvrdki Ljudevit Smole, Sevnica. 252-3

Domača ekonomija.

Samo pravo dalmatinsko vino

belo, črno in šilhar iz lastne ladje razpošilja v vsaki množini v sodih s povzetjem. Sod se zaračuni, a se vzame nazaj za isto ceno franko.

(274-1) M Udina, Reka

trgovina vina na debelo.

Uradno dovoljena

posredovalnica stanovanj in služeb

G. FLUX

Gospodske ulice št. 6

ima jako dobra mesta za boljše kuharice, hišne, pestunje itd. za tukaj in drugod. (276)

Najbolje priporočajo se: Spretne, samostojna natakarica z letnimi spričevali, ki eventualno položi tudi kavčijo; več prodajalk, blagajnicaric, dopisovalk, knjigovoditeljic z najboljšimi izkazi itd.

Vabilo

k

občnemu zboru

posojilnice za Sodražico ter okolico

registrirane zadrage z neomejeno zavezo ki bode

v nedeljo, dne 18. svečana, ob 3. uri popoldne v posojilničnem prostoru.

—*—*—*—

Dnevni red:

- 1) Nagovor ravnatelja.
- 2) Poročilo načelstva in nadzorstva o letnem računu.
- 3) Volitev načelstva.
- 4) Nasveti.

Ako ne bi bil ta dan občni zbor sklepčen, vršil se bode občni zbor z istim dnevnim redom, ob istem uri teden kasneje, t. j. dne 25. svečana.

(275) Ravnateljstvo.

Gotov uspeh

imajo splošno priznanje

Kaiser-jeve karamele iz prope mete

proti nedostajanju apetita, želodčnemu bolu, slabemu in pokvarjenemu želodcu.

Pristne v zavojih po 25 vin. pri Mr. Ph. Mardetschaege-ju v Ljubljani, v orlovi lekarni poleg železnega mostu, pri Ubaldu pl. Trnkóczy-ju in v deželni lekarni Milana Leusteka v Ljubljani. b (1919-7)

Spretno poštno in brzojavno upraviteljico

Išče

c. kr. poštni in brzojavni urad v Cerknici. (263-3)

Jamčeno

(268-2)

pristna vina

po izredno nizkih cenah v najnovejši vinski trgovini

F. Pelicon

Francevo nabrežje št. 5.

Gostilna in pekarija

v večjem župnijskem kraju na Dolenjskem, z lepimi prostornimi lokalitetami in veliko napolnjeno ledenico, se pod ugodnimi pogoji odda na račun ali v najem. (243-3) Natančnejša pojasnila daje g. A. Kališ, posredovalna pisarna na Jurčičevem trgu.

Lepo belo apno

sveže žgano, se dobiva po celih vagonih in v manjših porcijah pri

L. Mašek & Co.

žgalnica apna in premogokop Zabukovce (Buchberg), pošta Pletrovče (Pletrovitsch) pri Celju. (143-7)

Specerijska trgovina

v mestu z 2000 prebivalci ter lepim prometom,

se radi družinskih razmer odda.

Kje? pove iz prijaznosti upravništvo „Slov. Naroda“. (145-7)

Išče se

zastopstvo

dobro poslušajoče

žagarije ali lesne trgovine

za

eksport v južno Afriko.

Ponudbe pod: „H. L. 16 v Trstu, glavna pošta restante“. (273-1)

Kašelj in hripavost

odstranijo najhitreje

lekarnarja Piccolija salmiakove pastile.

Te so najboljšje preprečilno sredstvo proti enakim slabostim v mrzli letni dobi.

1 zavitek 10 kr.

Vnanjim naročnikom se pošilja 5 zavitev za 50 kr. poštne prosto, ako se znesek naprej vpošlje v znakah ali s pošto nakaznico. (2283-8)

Hinko Suttner Pavlica Suttner rojena Rus

poročena.

(277)

Hranj

dne 4. februarja 1900.

Ljubljana

Compagnie Générale Transatlantique

francoska proga z brzimi poštними parobrodi Basel-Pariz-Havre-New York.

Vozna cena v III. razredu iz Basela v New York 80 (osemdeset) gld.

Prihodnje odplutbe:

iz Basela	8. februarja	iz Havra	10. februarja	parobrod „La Touraine“
„	15. „	„	17. „	„La Normandie“
„	22. „	„	24. „	„La Bretagne“
„	1. marca	„	3. marca	„L' Aquitaine“
„	8. „	„	10. „	„La Gascogne“
„	15. „	„	17. „	„La Touraine“

Za sklepanje pogodb se priporoča

(235-3)

Zwilchenbart, 9 Centralbahnplatz, nasproti kolodvoru, Basel (Švica).

Šivalni stroji najboljši in najcenejši.

Cenj. g. ženinom in gdč. nevestam priporočam svojo veliko, bogato, največjo zalogo srebrnine in zlatnine, ure, verižice, prstane, stenske ure, budilke. Namizna oprava (žlice, vilice, nože) iz pravega in kina srebra.

Vse to po jako nizkih cenah in najnovejše vrste.

Za obilen obisk se priporočam z vsem spoštovanjem

Fr. Čuden urar na Velikem trgu nasproti rotovža.

(123-8)